

Hvorfor er vannet viktig og hva påvirker det livsviktige vannet?

Arnodd Håpnes

ah@naturvernforbundet.no

Naturvernforbundet

12.11. 2024

Hva er det med vannet?

- Grunnlag for liv
- En av våre mest fascinerende kjemiske forbindelser
- Vann opptrer og lager de mest utrolig former
- Er involvert i livsviktige prosesser.

- Det er ferskt og salt,
- det er is og damp,
- det er overflatevann og grunnvann
- et evigvarende, livgivende kretsløp

LAKS OG ØRRET SKOGEN LANGS ELVA

Vann, elver og bekker er alle livsviktige økosystemer.

Og tilgrensende, vannavhengige økosystemer, flommarkskoger, delta, myrer, sumpskoger, elvekanter, fossesprøytsoner, bekkekløfter....

Proppfulle av økosystemtjenester for oss mennesker. Artsmangfold, vanntårn, flomdempere, drikkevann, kraftproduksjon....

- Vann har formet naturen og oss mennesker
- Og de fortsetter å forme landskapene våre.
- Vann, snø, is, elver og bekker
- Gnager, graver og former i titusenårs-perspektiv.

Natur

- Elvene , vannene og vassdragene er naturens livgivende blodårer
- Fulle av liv og biologisk mangfold; i og inntil vannet

Rødlista natur og annen natur

325 rødlista arter i ferskvann

Elver og bekker definert som nær truet (NT).

Flere rødlista vanntilknyttaturtyper

Ål, elvemusling, villaks, villrein truet av vår vannbruk

Opplevelse

Padleren, rafteren, turgåeren,
fiskeren, baderen

Mange bruker bekker, elver,
vann og vassdrag

Viktig nær- og fjernnatur

Utfordringer

- Naturavtale og lovverk
- Vilkårsrevisjoner
- Vannforvaltning
- Flom og skredsikring
- Fiskevandring
- Restaurering
- Ny utbygging?

Vettisfossen

- I 1923 kjøpte Vestlandske Kretsforening Vettisfossen fra Jørgen Vetti, for 15 000 kr.
- I 1924, ble Vettisfossen verna ved kongelig resolusjon
- Den høyeste urørte fossen i Norge og Nord-Europa.

Foto: Sascha Kilmer

Vassdragsvern

- Vern er den viktigste og mest effektive metoden for å bevare natur og biologisk mangfold
- Nesten 400 vassdrag vernet men stadig press for utbygging av de verna vassdragene.
- Kun vernet mot kraftutbygging, mye annet er lov...
- Ca 1900 er utbygd...

- Naturavtalen: vern/bevaring, restaurering mm
- Verna vassdrag må forbli verna
- Skånsom utbygging som bevarer natur finnes ikke
- Effektivisering og utbedring

Øystese vernet som det foreløpig siste i 2019.
Per Flatberg, Synnøve Kvamme, Silje Lundberg

Kaller frossen lakseelv en miljøskandale

En gang var den en av landets beste lakselver. Men lav vannføring fører til at Skjomen nå er nesten bunnfrossen. – En miljøskandale, mener Lars Haltbrekken (SV).

[Simen Follesø Røiseland](#)
Journalist

Publisert 5. mars 2018 kl. 13:38
Oppdatert 19. juli 2020 kl. 16:24

Her fryser laksen i hjel – Statkraft nekter å slippe ut mer vann

Elva Skjoma i Narvik er bunnfrosset flere steder – og lokalbefolkningen frykter laksebestanden på ny må tåle en kraftig reduksjon. Statkraft svarer at de vil tape penger dersom de slipper ut mer vann.

[Sondre Skjetvik](#)
Journalist i Bodø

[Frida Brembo](#)
Journalist i Narvik

Publisert 2. feb. 2021 kl. 12:09
Oppdatert 2. feb. 2021 kl. 12:48

Vandrende fisk

- Mye kunnskap om tiltak
- Dårlig oversikt over behov
- Sterkt trua ål, men alle vandrende fisk lever farlig
- Hva er den samlede belastningen?
- Ål i nesten alle bekker, elver og innsjøer inntil ca. 45 km fra kyst og 350 m.o.h

- Restaurering er svært viktig.
- Erfaringer og kunnskap etablert
- Oslo gjort mye, fx elver, bekker, myr
- Alt for små ressurser

Vannforvaltning

- Landskapsøkologisk perspektiv
- Tiltak må ses i sammenheng
- Behov for mer ressurser
- Restaurer vassdrag og tilgrensende natur
- Naturbaserte løsninger forebygger risiko

Oslofjorden

Milevis med elver, vann og bekker

1,6 millioner bor langs fjorden

Friluftslivverdi 25 milliarder årlig!

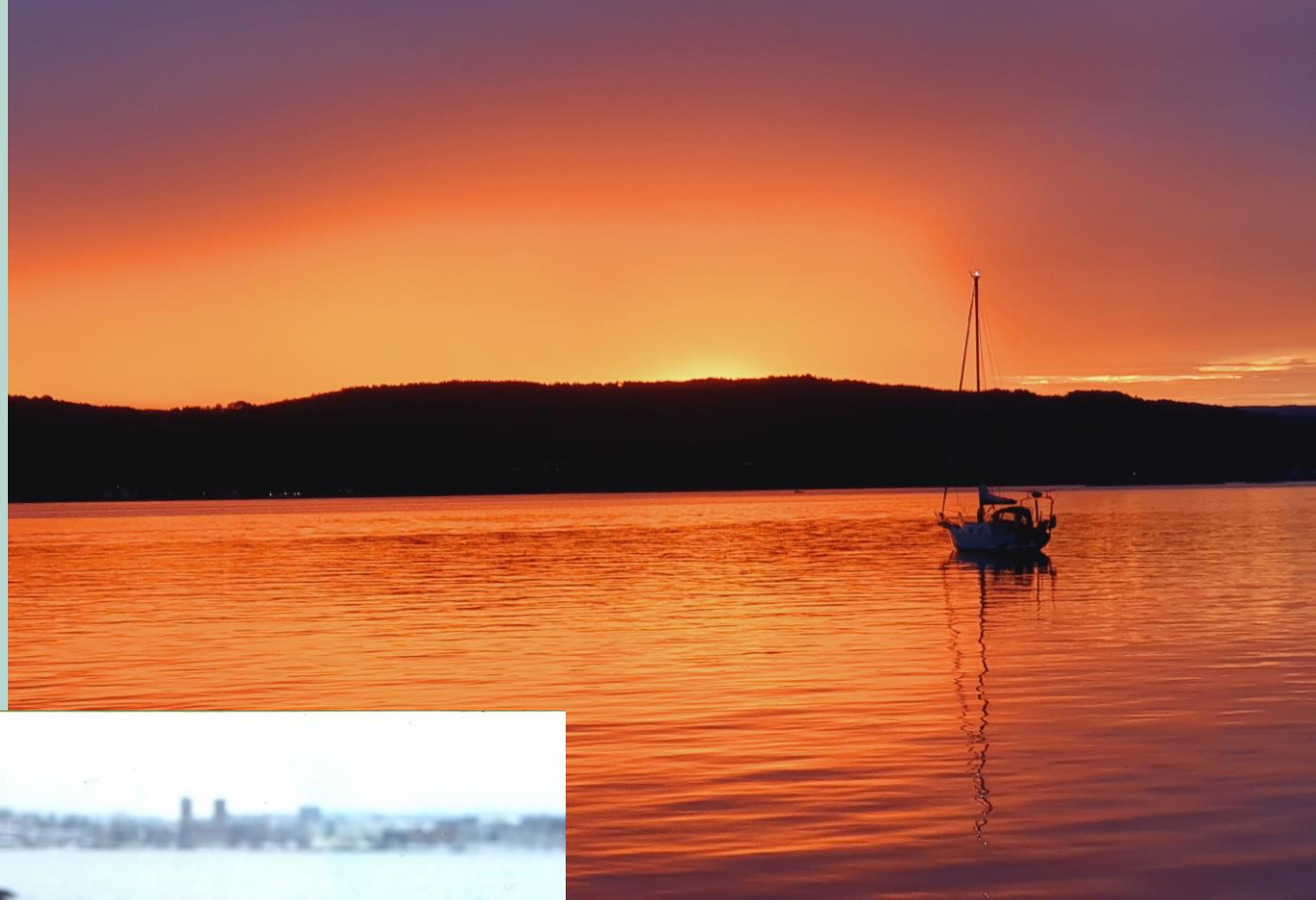
118 kommuner

N, P, humus, miljøgifter ++

Mange ulike aktører

Vannforvaltningsregioner

Arealplanlegging - nedbørsfelt

Lykke til videre med viktig vannarbeid!